Hukuk Bölümü 2009/259 E., 2010/22 K.

"İçtihat Metni"

Mersin İl Özel İdaresi'nin 6.12.2007 gün ve 873 sayılı İl Encümen kararı ile, 5403 sayılı Toprak Kanunu'nun 21/b bendine göre marjinal arazi toprağının 1 m2 fiyatının 1.00YTL olduğu, bedel tespitinde 1 m2 toprak için 1,00YTL fiyat üzerinden işlem yapıldığından, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 26. maddesinin (e) bendi gereğince, davacıdan 18.910,00 YTL para cezası tahsiline karar verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TARSUS 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 10.4.2008 gün ve Muhabere:2008/14, D.İş:2008/446 sayı ile, itiraz eden dilekçesi ile, Mersin İl Özel İdaresi İl Encümeni'nin 6.12.2007 tarih ve 873 karar sayılı kararı ile verilen idari para cezasına itiraz etmiş olup, verilen idari para cezasının usul ve yasaya aykırı olarak verildiğini, bu nedenle iptalini talep ettiği, itiraz olunan Mersin İl Özel İdaresi İl Encümeni'nin 6.12.2007 tarih ve 873 karar sayılı kararı ile verilen idari para cezası ile ilgili evrakların getirtildiği, yapılan incelemede; 5728 sayılı Yasa'nın 577. maddesi ile, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 22. maddesinin, "Bu Kanunda yazılı olan idari cezalar mahalli mülki amir tarafından verilir" şeklinde değiştirildiği ve ayrıca 5403 sayılı Kanun'un 22. maddesinde, bu cezalara karşı en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğinin açıkça belirtildiği gerekçesiyle kesin olarak görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MERSİN 2. İDARE MAHKEMESİ; 9.6.2009 gün ve E:2009/478, K:2009/512 sayı ile, davanın, davacı tarafından, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21/b maddesi uyarınca 18.910.-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 6.12.2007 gün ve 873 sayılı Encümen kararının iptali istemiyle açıldığı, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "İdari cezalara itiraz ve para cezalarının tahsili" başlıklı 22. maddesinde, "Bu Kanunda yazılı olan idari cezalar o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari cezalara dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca tahsil olunur" hükmünün yer aldığı, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5728 sayılı Kanun'un 577. maddesinde, "5403 sayılı Kanunun 22 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Madde 22: Bu Kanunda yazılı olan idari cezalar mahalli mülki amir tarafından verilir" hükmünün yer aldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2, 3, 16 ve 27. maddelerinden söz ederek, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılacak davalarda görevli yargı merciini belirleyen 22. maddenin, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Yasa'nın 577. maddesiyle değiştirilmesi karşısında, gerek Kabahatler Kanunu kapsamında değerlendirilmesi gereken bir idari yaptırım olması gerekse kanun yoluna ilişkin olarak 5403 sayılı Yasa'da bir hüküm bulunmaması nedeniyle Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin uygulanması gerektiğinden, bu davanın görüm ve çözümünde sulh ceza mahkemesinin görevli olduğu ve işin esasının Mahkemelerince incelenme olanağının bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 1.2.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosya örneğinin davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece adli yargı dosya örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (b) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3.7.2005 tarih ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak, plânlı arazi kullanımını sağlayacak usûl ve esasları belirlemektir" denilmiş; 21. maddesinin (b) bendinde, toprak koruma projelerine aykırı hareket ederek arazinin tahribine ve/veya diğer koruma ve üretim yapılarına zarar verilirse valilik tarafından sorumluların bir kez uyarılacağı ve projeye uygunluk sağlanması için azami üç ay süre verileceği, bu sürenin sonunda aykırı kullanımların devam etmesi durumunda yapılan işlerin valilikçe tamamen durdurulacağı, verilen kullanım izninin iptal edileceği ve zarar verilen mutlak tarım arazilerinin, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazilerinin her

metre karesi için iki Yeni Türk Lirası, marjinal tarım arazilerinin her metre karesi için bir Yeni Türk Lirası idarî para cezası verileceği, arazinin temizlenmesi ve eski haline dönüştürülmesi için yapılacak masraflar ve verilen bu cezaların sorumlulardan tahsil edileceği kurala bağlanmış; 22. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari cezaların o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idari cezalara dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken; bu madde 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 577. maddesi ile, "Bu Kanunda yazılı olan idarî cezalar mahallî mülkî amir tarafından verilir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tarsus 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 10.4.2008 gün ve Muhabere:2008/14, D.İş:2008/446 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.2.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.